

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ที่ปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2542 จำนวน 192 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ เพื่อสอบถามข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ปีการศึกษา 2542 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ซึ่งปรับมาจากแบบวัดรูปแบบภาวะผู้นำ Multifactor Leadership Questionnaire ของ Bernard M. Bass and Bruce J. Avolio (as cited in Northouse, 1995, p. 155) ซึ่งแปล และ เรียบเรียงโดยผู้วิจัย เลือกเฉพาะข้อความที่แสดงภาวะผู้นำเชิงปรวิวรรต จำนวน 12 ข้อ ให้ผู้ตอบซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของหน่วยงาน คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 เลือกพิจารณาว่า มีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1	หมายถึง	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
2	หมายถึง	ปฏิบัติ น้อย
3	หมายถึง	ปฏิบัติ เป็นปานกลาง
4	หมายถึง	ปฏิบัติ มาก
5	หมายถึง	ปฏิบัติ มากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในเรื่อง ทิศทางการพัฒนาโรงเรียน และ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีคำถาม จำนวน 3 ข้อ

1. วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในทศวรรษหน้า
2. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ
2. ศึกษาเอกสารและงานแบบสอบถามรูปแบบภาวะผู้นำ (Multifactor Leadership Questionnaire) ของ Bernard M. Bass and Bruce J. Avolio (as cited in Northouse, 1995, p. 155) จำนวน 21 ข้อ นำมาแปลและเรียบเรียงโดยผู้วิจัย และคัดเลือกข้อความที่แสดงรูปแบบภาวะผู้นำเชิงปรัวรรต จำนวน 12 ข้อ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำแบบสอบถามซึ่งแปลและเรียบเรียงแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
4. นำแบบสอบถามมาดำเนินการปรับปรุง ให้สมบูรณ์
5. ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้ปรับปรุงแล้ว

6. นำแบบสอบถาม ที่ได้ปรับปรุง แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 จำนวน 35 คน ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

7. นำแบบสอบถามมาทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา" (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, หน้า 174) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 จำนวน 35 คน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา" (α - Coefficient) เท่ากับ .83 ซึ่งมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่น มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือจากประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และ ส่งกลับคืนแก่ผู้วิจัย ในระยะเวลาที่กำหนด

4. ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 190 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไป 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.96

ในขั้นตอนดังกล่าว ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้ง ส่งคืนทางไปรษณีย์ ตามชื่อ ที่อยู่ ที่ผู้วิจัยได้ระบุจำหน่ายซองและติดตราไปรษณียากรไว้เรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัว วิเคราะห์โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตาราง ประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำปริวรรตของผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะผู้นำ ที่ปฏิบัติต่อ
ผู้ใต้บังคับบัญชา

1. วิเคราะห์คะแนนเป็นรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตาราง ประกอบการบรรยาย ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีระดับผู้นำเชิงปริวรรตในระดับต่ำมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีระดับผู้นำเชิงปริวรรตในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีระดับผู้นำเชิงปริวรรตในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีระดับผู้นำเชิงปริวรรตในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีระดับผู้นำเชิงปริวรรตในระดับดีมาก

2. วิเคราะห์คุณลักษณะ 4 ประการ คือ

ลักษณะที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงอุดมคติ (Idealized Influence) จำนวน 3 ข้อ คือ
ข้อที่ 1, 5, 9

ลักษณะที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation)
จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อที่ 2, 6, 10

ลักษณะที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงกระตุ้นให้เกิดสติปัญญา (Intellectual Stimulation)
จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อที่ 3, 7, 11

ลักษณะที่ 4 ภาวะผู้นำเชิงใส่ใจเฉพาะรายบุคคล (Individualized Consideration)
จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อที่ 4, 8, 12

สรุปผลรวม และหาค่าเฉลี่ย จากจำนวนทั้งหมด และ ในแต่ละลักษณะ ตามลำดับ แล้ว
นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตาราง ประกอบการบรรยาย

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงบริหารต วิเคราะห์ในภาพรวม และ จำแนกกลุ่ม ตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน 1 - 5 ปี, 6 - 10 ปี, 11 - 15 ปี และ มากกว่า 15 ปี ตามลำดับ และ นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 ใช้การสังเคราะห์ประเด็นจากการตอบ จัดเป็นหมวดหมู่ และเรียงตาม ลำดับความถี่ นำเสนอด้วยการบรรยาย